

พฤติกรรมผู้นำของหัวหน้าสถานีกับประสิทธิผลของสถานีตำรวจ
ในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก

พ.ศ.ปวีณวัช ศักดิ์ศรีวัฒนา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

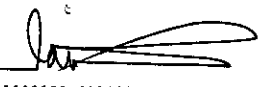
พฤษภาคม 2548

ISBN 974-502-615-8


ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ ปวีณวัช ศักดิ์ศรีวัฒนา ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้


อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์


..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์)
..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.เจริญวิษณุ สมพงษ์ธรรม)
..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์วีวรรณ อังคนุรักษ์พันธุ์)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า


..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์)
..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.เจริญวิษณุ สมพงษ์ธรรม)
..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์วีวรรณ อังคนุรักษ์พันธุ์)
..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์เชาวน์ มณีวงษ์)
..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.โกวิท กระจ่าง)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา


..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)
วันที่ ๙ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2548

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์ ประธานกรรมการ อาจารย์ ดร.เจริญวิษณุ สมพงษ์ธรรม รองศาสตราจารย์วีวรรณ อังคนุรักษ์พันธ์ กรรมการ และ รองศาสตราจารย์เชาวน์ มณีวงษ์ อาจารย์ ดร.โกวิท กระจ่าง กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม ที่ให้คำปรึกษาแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน รวมทั้งข้าราชการตำรวจในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่ง ทะเลตะวันออกที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามครั้งนี้

พ.ศ.ปวีณวัช ศักดิ์ศรีวัฒนา

41920134: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ : พฤติกรรมผู้นำ/ ประสิทธิภาพองค์กร/ หัวหน้าสถานีตำรวจ

ท.ศ.ปวีณวิทย์ สักดิ์ศรีวัฒนา: พฤติกรรมผู้นำของหัวหน้าสถานีกับประสิทธิผลของสถานีตำรวจ
ในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก (LEADERSHIP BEHAVIOR OF THE CHIEFS OF POLICE
STATION AND POLICE STATION EFFECTIVENESS IN EASTERN SEABOARD DEVELOPMENT
AREA) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์: สัทธิตร์ นิยมศรีสมศักดิ์, Ed.D., เจริญวิทย์ สมพงษ์ธรรม, ก.ศ.,
รวีวรรณ อังคนุรักษ์พันธุ์, M.Ed. 114 หน้า. ปี พ.ศ. 2548. ISBN 974-502-615-8

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบพฤติกรรมของผู้นำของหัวหน้าสถานี
ตำรวจและประสิทธิผลของสถานีตำรวจ รวมทั้งเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของหัวหน้า
สถานีตำรวจกับประสิทธิผลของสถานีตำรวจในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก โดยจำแนกตาม
ชั้นยศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ได้แก่ ข้าราชการตำรวจในพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก
โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 361 คน เครื่องมือที่ใช้ใน
การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คุณภาพของแบบสอบถามทั้งฉบับ
เท่ากับ .96 สถิติที่ใช้ได้แก่ คะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การทดสอบค่าที (t-test) และ
สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า

1. พฤติกรรมผู้นำของหัวหน้าสถานีตำรวจในพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก โดยรวมและรายด้าน จำแนกตาม ชั้นยศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การปฏิบัติงาน อยู่ในระดับปานกลาง
2. ประสิทธิภาพของสถานีตำรวจในพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามชั้นยศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การปฏิบัติงาน อยู่ในระดับปานกลาง
3. เปรียบเทียบพฤติกรรมผู้นำของหัวหน้าสถานีตำรวจในพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก จำแนกตามชั้นยศ และระดับการศึกษา โดยรวม ด้านผู้นำแบบเสรีนิยม และประชานิยมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ส่วนค่านำแบบอสังคมนิยม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงาน ทั้งโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
4. เปรียบเทียบประสิทธิผลของสถานีตำรวจในพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก จำแนกตามชั้นยศ โดยรวมและด้านความสามารถในการปรับปรุงองค์การแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ส่วนด้านความสามารถในการบูรณาการแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์การปฏิบัติงาน ทั้งโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
5. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของหัวหน้าสถานีตำรวจกับประสิทธิผลของสถานีตำรวจในพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามชั้นยศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การปฏิบัติงาน มีความสัมพันธ์กันในทางบวก

41920134 : MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION; M.Ed. (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)
KEYWORDS: LEADERSHIP BEHAVIOR/ ORGANIZATION EFFECTIVENESS/ CHIEF OF THE POLICE
STATION

PAWINAWAT SAKSRIWATTANA: LEADERSHIP BEHAVIOR OF THE CHIEFS OF POLICE
STATION AND POLICE STATION EFFECTIVENESS IN EASTERN SEABOARD DEVELOPMENT AREA.
THESIS ADVISORS: SITTIPORN NIYOMSRISSOMSAK, Ed.D., CHARENWIT SOMPONGTAM, Ph.D.,
RAVEEWAN ANGKANURUKPUN, M.Ed. 114 P. 2005. ISBN 974-502-615-8

The purposes of this research were to investigate and to compare the leadership behavior of the chiefs of police station and the police station effectiveness, as well as to examine the relationship between their leadership behavior and the effectiveness of the police stations in the eastern seaboard development area, as classified by rank, education level, and work experience of the police officers.

The sample, derived by means of stratified random sampling, consisted of 361 police officers in the eastern seaboard development area. The instrument used for collecting the data was a five-level rating scale questionnaire, of which its quality was .96. Mean, standard deviation, t-test, and Pearson correlation were employed for the data analysis.

The findings revealed as follows:

1. The leaderships behavior of the chiefs of police stations in the eastern seaboard development area, as a whole and in each particular aspect, was rated at a medium level, when classified by rank, education level, and work experience.
2. The effectiveness of police stations in the eastern seaboard development area, as a whole and in each particular aspect, was rated at a medium level, when classified by rank, education level, and work experience.
3. On the comparison of the leadership behavior of the chiefs of police stations in the eastern seaboard development area, when classified by rank and education level, laissez-faire and democratic leadership were found, as a whole, significantly different ($p < .05$). However, autocratic leadership, when classified by work experience, was found, as a whole and in each particular aspect, nonsignificantly different.
4. On the comparison of the effectiveness of police stations in the eastern seaboard development area, the competence in organization improvement, when classified by rank, was found as a whole and in each particular aspect, significantly different ($p < .05$). However, the competence in integration, when classified by education level and work experience, was found, as a whole and in each particular aspect, nonsignificantly different.
5. There was a positive relationship between the leadership behavior of the chiefs of police station and the effectiveness of the police stations in the eastern seaboard development area, as a whole and in each particular aspect, when classified by rank, education, and work experience.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
คำถามในการวิจัย.....	5
สมมุติฐานของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
กรอบความคิดในการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
โครงสร้างการปฏิบัติงานของสำนักงานตำรวจภูธร ภาค 2.....	10
โครงสร้างการปฏิบัติงานของสถานีตำรวจภูธร.....	13
สภาพทั่วไปเกี่ยวกับเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก.....	19
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับผู้นำ.....	21
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิผลขององค์การ.....	36
ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำกับประสิทธิผลขององค์การ.....	40
ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย.....	41
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	42
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	48
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	48
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	49

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ.....	49
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	50
การจัดกระทำข้อมูล.....	50
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	72
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
การอภิปรายผล.....	75
ข้อเสนอแนะ.....	81
บรรณานุกรม.....	83
ภาคผนวก.....	89
ภาคผนวก ก.....	90
ภาคผนวก ข.....	94
ภาคผนวก ค.....	103
ภาคผนวก ง.....	106
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	114

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนเจ้าหน้าที่ตำรวจในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออกที่เป็นกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับชั้นยศของเจ้าหน้าที่ตำรวจ.....	48
2 คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน พฤติกรรมผู้นำของหัวหน้าสถานีตำรวจภูธรในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก โดยรวมและรายด้าน.....	54
3 คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประสิทธิภาพของสถานีตำรวจภูธรในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก โดยรวมและรายด้าน.....	55
4 การเปรียบเทียบพฤติกรรมผู้นำของหัวหน้าสถานีตำรวจภูธรในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก จำแนกตามระดับชั้นยศ.....	56
5 การเปรียบเทียบพฤติกรรมผู้นำของหัวหน้าสถานีตำรวจภูธรในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก จำแนกตามระดับการศึกษา.....	57
6 การเปรียบเทียบพฤติกรรมผู้นำของหัวหน้าสถานีตำรวจภูธรในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน.....	58
7 การเปรียบเทียบประสิทธิภาพของสถานีตำรวจภูธรในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก จำแนกตามระดับชั้นยศ.....	59
8 การเปรียบเทียบประสิทธิภาพของสถานีตำรวจภูธรในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก จำแนกตามระดับการศึกษา.....	60
9 การเปรียบเทียบประสิทธิภาพของสถานีตำรวจภูธรในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน.....	61
10 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำกับประสิทธิภาพของสถานีตำรวจภูธรในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก โดยรวมและรายด้าน.....	62
11 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำกับประสิทธิภาพของสถานีตำรวจภูธรในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามระดับชั้นยศ (ชั้นประทวน).....	63
12 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำกับประสิทธิภาพของสถานีตำรวจภูธรในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามระดับชั้นยศ (ชั้นสัญญาบัตร).....	64

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
13 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำกับประสิทธิผลของสถานีดำรงธุรกิจในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา (ต่ำกว่าปริญญาตรี).....	65
14 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำกับประสิทธิผลของสถานีดำรงธุรกิจในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา (ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป).....	66
15 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำกับประสิทธิผลของสถานีดำรงธุรกิจในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน (ประสบการณ์น้อย).....	67
16 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำกับประสิทธิผลของสถานีดำรงธุรกิจในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน (ประสบการณ์มาก).....	68
17 สรุปผลการทดสอบความแตกต่างพฤติกรรมผู้นำของหัวหน้าสถานีดำรงธุรกิจในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก จำแนกตามชั้นยศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน.....	69
18 สรุปผลการทดสอบความแตกต่างของประสิทธิผลของสถานีดำรงธุรกิจในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก จำแนกตามชั้นยศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน.....	70
19 สรุปผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำกับประสิทธิผลของสถานีดำรงธุรกิจในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก จำแนกตามชั้นยศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน.....	71
20 คำอธิบายจำแนกรายชื่อของแบบสอบถาม ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของหัวหน้าสถานีดำรงกับประสิทธิผลของสถานีดำรงธุรกิจในเขตพื้นที่พัฒนาทางชายฝั่งทะเลตะวันออก ด้านพฤติกรรมผู้นำ.....	104
21 คำอธิบายจำแนกรายชื่อของแบบสอบถาม ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของหัวหน้าสถานีดำรงกับประสิทธิผลของสถานีดำรงธุรกิจในเขตพื้นที่พัฒนาทางชายฝั่งทะเลตะวันออก ด้านประสิทธิผลของสถานีดำรง.....	105

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
22	คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน พฤติกรรมผู้นำของหัวหน้าสถานีตำรวจภูธร ในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก โดยรวมและรายข้อ ด้านผู้นำแบบอัตคนิยม... 107
23	คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน พฤติกรรมผู้นำของหัวหน้าสถานีตำรวจภูธร ในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก โดยรวมและรายข้อ ด้านผู้นำแบบประชานิยม. 108
24	คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน พฤติกรรมผู้นำของหัวหน้าสถานีตำรวจภูธร ในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก โดยรวมและรายข้อ ด้านผู้นำแบบเสรีนิยม.... 109
25	คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประสิทธิภาพของสถานีตำรวจภูธร ในเขตพื้นที่ พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก โดยรวมและรายข้อ ด้านความสามารถในการปรับปรุง องค์กร..... 110
26	คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประสิทธิภาพของสถานีตำรวจภูธร ในเขตพื้นที่ พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก โดยรวมและรายข้อ ด้านความสามารถในการบูรณาการ.. 112

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบความคิดในการวิจัย.....	7
2 โครงสร้างและสายการบังคับบัญชาของตำรวจภูธร ภาค 2.....	11
3 โครงสร้างการปกครองบังคับบัญชาระดับภูธรจังหวัด.....	12
4 โครงสร้างการปฏิบัติงานภายในสถานีตำรวจภูธร.....	14

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University